

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ФИНАНСИ“

УТВЪРЖДАВАМ:

Ректор:

(Проф. д-р Пл. Илиев)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „ПАРИ И ЦЕНТРАЛНО БАНКЕРСТВО“

ЗА СПЕЦ: „Финанси“; ОКС „бакалавър“ – дистанционно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 2; СЕМЕСТЪР: 4

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 270 ч.; в т.ч. аудиторна 15 ч.

КРЕДИТИ: 9

РАБОТЕН ЕЗИК: български

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	15
В Т.Ч.:	
• ЛЕКЦИИ	9
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	6
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	255
В Т.Ч.:	
• ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ КОНСУЛТАЦИИ	8
• САМОПОДГОТОВКА	247

Изготвили програмата:

1.
(проф. д-р Стефан Вачков)

2.
(гл.ас. д-р Атанас Камеларов)

Ръководител катедра:
„Финанси“ (проф. д-р Стефан Вачков)

I. АНОТАЦИЯ

Учебната дисциплина „Пари и централно банкерство” има за цел да запознае студентите с базисни концепции в областта на паричната теория, паричния мениджмънт и централното бан-керство.

Студентите следва да притежават базисни познания в сферата на финансовата наука (въведение във финансите) и по макроикономика.

Обучението по дисциплината формира знания относно: същността и идентификацията на съвременните пари, ролята на паричната система в съвременната икономика, моделите на паричното предлагане и паричното търсене, влиянието на парите върху икономиката активност и ключовите икономически променливи, основите на централното банкерство, формулирането и провеждането на паричната политика, ролята на централните банки за поддържане на финан-совата стабилност. Поставя се специален акцент върху функционирането на Българска народна банка (БНБ) в условията на валутен борд, както и върху функционалните и институционални характеристики на Европейската централна банка (ЕЦБ), Европейската система на централните банки (ЕСЦБ) и особеностите на парична политика в еврозоната.

Освен формиране на теоретични познания, дисциплината „Пари и централно банкерство” развива аналитични умения у студентите по отношение оценяването на предприеманите мерки и действия на централната банка като носител на паричния мениджмънт, анализирани на ефектите от паричната политика върху водещите икономически променливи, лихвените проценти на финансовите пазари и кредитната активност на банките.

Придобитите знания и умения дават базисна ориентация за функционирането на финансовата и банковата система и могат да бъдат надграждани в други специални дисциплини, изучаващи финансовото посредничество, банковото дело и финансовите инвестиции.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ
1.	ПРОИЗХОД, СЪЩНОСТ И ДЕФИНИРАНЕ НА ПАРИТЕ
1.1.	Форми на размяна и концепции за произхода на парите
1.2.	За социалния характер на парите
1.3.	Функции и дефиниране на съвременните парите
1.4.	Развитие на теориите за същността на парите
1.5.	Идентификация и измерване количеството на парите
1.6.	Паричните агрегати в България и еврозоната
2.	ВИДОВЕ ПАРИ И ОСОБЕНОСТИ НА ТЯХНАТА ЕМИСИЯ
2.1.	Стокови пари. Произход и разновидности на нестоковите пари (парични знаци)
2.2.	Книжни пари – същност и характеристики на емисията им
2.3.	Кредитни пари – същност и характеристики на емисията им
2.4.	Развитие на теориите за банкнотната емисия
2.5.	За кредитния характер на съвременните пари
2.6.	Електронни пари
3.	ПАРИЧНА СИСТЕМА И ПАРИЧНИ СТАНДАРТИ
3.1.	Дефиниране и ключови характеристики
3.2.	Парична система – елементи и изисквания
3.3.	Конвертируемост на паричната единица
3.4.	Парични стандарти – развитие и характеристика
3.5.	Режим на дискреционна централна банка и на валутен борд
3.6.	Алтернативни парични стандарти и режим на свободни пари
4.	ПАРИЧНО ПРЕДЛАГАНЕ
4.1.	Ключови понятия
4.2.	Активно и пасивно създаване на пари
4.3.	Създаване на резервните пари при режим на централна банка и на валутен борд

4.4.	Резервно уравнение – същност, извеждане и ползване като аналитичен инструмент
4.5.	Създаване на пари от търговските банки; депозитно-кредитна мултипликация
4.6.	Парична мултипликация
5.	ПАРИ И ИКОНОМИЧЕСКА АКТИВНОСТ
5.1.	Класическа количествена теория за парите
5.2.	Количествената теория в модела на Фишер и неокласически вариант на Маршал и Пигу
5.3.	Кейнсиански вариант на количествената теория за парите
5.4.	Монетаризъм – ключови постановки и изводи
5.5.	Концептуално развитие в неокейнсианския модел, теорията за рационалните и очаквания и за реалния бизнес цикъл
5.6.	Контури на паричния трансмисионен механизъм
6.	ПОКУПАТЕЛНА СИЛА НА ПАРИТЕ
6.1.	Същност и измерване на покупателната сила на парите
6.2.	Стабилност на паричната единица – представа и значение
6.3.	Инфлация – същност, причини и видове
6.4.	Социално-икономически последици от инфлацията
6.5.	Антиинфлационна политика
7.	ЛИХВА И ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ
7.1.	Същност на лихвата и теории за лихвата
7.2.	Фактори, влияещи върху лихвените проценти
7.3.	Лихвени проценти на паричната политика
7.4.	Лихвени проценти на паричните и на дълговите пазари
7.5.	Заемни и депозитни лихвени проценти на банките
7.6.	Номинални и реални лихвени проценти
8.	ТЪРСЕНЕ НА ПАРИ
8.1.	Дефиниране търсенето на пари
8.2.	Търсенето на пари в класическата количествена теория
8.3.	Кеймбриджски подход към търсенето на пари
8.4.	Теорията на Кейнс за предпочитанието към ликвидност
8.5.	Търсенето на пари в модела на М. Фридман
8.6.	Съвременни модели за търсене на пари – функционални зависимости и стабилност на търсенето на пари
9.	ТЕОРЕТИЧНИ ОСНОВИ НА ЦЕНТРАЛНОТО БАНКЕРСТВО
9.1.	Концепции за произхода на централните банки
9.2.	Аргументация на режима на централна банка
9.3.	Функции на централните банки
9.4.	Статут на централната банка
9.5.	Организационно-структурно изграждане на централните банки – принципни постановки
10.	НЕЗАВИСИМОСТ НА ЦЕНТРАЛНИТЕ БАНКИ
10.1.	Дефиниране и видове независимост
10.2.	Фактори за независимостта на централните банки
10.3.	Индикатори за оценяване независимостта на централните банки
10.4.	Дискусията „за“ и „против“ независимостта на централните банки
10.5.	Легитимиране независимостта на централните банки в демократичното общество
11.	ПАРИЧНА ПОЛИТИКА НА ЦЕНТРАЛНИТЕ БАНКИ
11.1.	Същност и цели на паричната политика
11.2.	Дискусията „правила или дискреция“ в паричната политика
11.3.	Стратегия на паричната политика
11.4.	Инфлационно целеполагане – същност и прилагане
11.5.	Инструменти на паричната политика – видове, механизъм на действие и прилагане
11.6.	Граници между паричната, фискалната и валутната политика
12.	ЦЕНТРАЛНИТЕ БАНКИ И ФИНАНСОВАТА СТАБИЛНОСТ
12.1.	Системен риск и необходимост от макропруденциален надзор
12.2.	Кредитор от последна инстанция – същност, принципи, взаимодействие с паричната политика

12.3.	Централната банка и стабилността на платежната система
12.4.	За границата между паричния менджмънт и надзорната функция
13.	БНБ – ЦЕНТРАЛНА БАНКА НА БЪЛГАРИЯ
13.1.	Създаване на БНБ и историческо развитие
13.2.	Статут, организация и органи на управление на БНБ
13.3.	Особености на валутния борд в България
13.4.	Капитал и резерви на БНБ – формиране и ползване
13.5.	Перспективи за въвеждане на еврото в България
14.	ЕВРОПЕЙСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА И ЕВРОПЕЙСКА СИСТЕМА НА ЦЕНТРАЛНИТЕ БАНКИ
14.1.	Институционален и правен статут на ЕЦБ и ЕСЦБ
14.2.	Организационна структура и управление на ЕЦБ
14.3.	Капитал и резерви на ЕЦБ; разпределение на монетарните приходи в Евросистемата
14.4.	Независимост на ЕЦБ
14.5.	Парична политика на Евросистемата
14.6.	Инструменти на паричната политика в практиката на Евросистемата

III. МЕТОДИ НА ПОДГОТОВКА И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ¹

Обучението по дисциплината „Пари и централно банкерство“ се осъществява чрез използване на следните учебни ресурси и дейности.:

- учебни ресурси: електронен учебник, URL модул, онлайн блог;
- учебни дейности: разписание, база от данни, форум.

IV. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Задание за самостоятелна работа	1	105
	Общо за семестриален контрол:	1	105
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (присъствен тест)	1	150
	Общо за сесиен контрол:	1	150
	Общо за всички форми на контрол:	2	255

V. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Електронни учебни материали по дисциплината „Пари и централно банкерство“, качени в платформата за дистанционно обучение на ИУ – Варна.

¹ Методите за подготовка и провеждане на обучение се представят в съответствие с утвърдената Инstrukция за разработване на учебна програма за дисциплина в дистанционна форма на обучение на Икономически университет – Варна.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Исинг, О. Въведение в теорията на парите (превод от немски език). Варна, 1996.
2. Мишкин, Фр. Теория на парите, банковото дело и финансовите пазари. Изд. „Отворено общество”, С., 1999.
3. Младенов, М. Пари, банки, кредит. Тракия-М, С., 2015.
- Ханке, С., К. Шулер. Валутният борд – начало или край. Бард, София, 1996.
4. Campbell, C., R. Campbell, E. Dolan. Money, banking, and monetary policy. Dryden Press, 1988.
5. Miller, R., D. VanHoose. Modern Money and Banking. McGraw-Hill, 1993.
6. Закон за Българската народна банка. Обн. ДВ, бр. 46, 10.06.1997.
7. Наредба №6 за кредитиране на банките в левове срещу обезпечение. Обн., ДВ, бр.28, 1998.
8. Наредба №21 за задължителните минимални резерви, които банките поддържат при Българската народна банка. Обн., ДВ, бр.28, 1998.